

Hazájának ajándékba adta önmagát

Széchenyi István 1848. szeptember 5-én barátja, háziorvosa Almási Balogh Pál kíséretében elhagyta Budapestet és elindult Döblingbe.

Nehéz, gondterhes út volt ez, különösen Vörösváron, Esztergomban és Mosonyban megrázó perceket élt át a legnagyobb magyar.

1850. április 19-én meglátogatta Bécsben tartózkodó családját és többé nem hagyta el az intézetet. Rögeszméje volt, hogy ő onnan élve nem kerül ki.

1853-ig nem fogad látogatókat, ekkor felesége felkeresi és ezt követően nap mint nap fogadja a hozzá érkező neves vendégeket, négy szobás lakása szellemi műhellyé alakul át. 1856-ban munkaképessége helyre áll, ebben az évben megírja Szerelem, szeretet című könyvét. 1857. novemberében pedig Intelmek Béla fiamhoz című művét alkotja meg. Ebben a könyvben megfogalmazza: „Ha valaki megkérdez hogy miért vagyok a döblingi intézetben, azt szoktam mondani: túlságosan világosan látok, elvesztettem minden illúziómat, semmit sem remélek.” Széchenyi István nem a döblingi intézet, hanem a hazaszeretet rabja volt, aki ajándékba adta önmagát hazájának.

1857 november végén Széchenyi hozzákezd a Blick írásához, ezt a művét 1858.

decemberében Béla fia kicsempészi Londonba, ahol 1859. márciusában megjelenik a neves mű, és illegális úton eljut a monarchia területére. Ezt követően Széchenyi István állandó rendőri megfigyelés alá került.

1860 januárjában és februárjában megírja a Diszharmónia és vakság c. művét és rámutat arra, hogy „Ha a népek rövidlátással vannak megverve, a hatalmon levők pedig vakok, akkor a harmónia megteremtése meghaladja az emberi erőt. Ausztriában minden széthullott, csak abban van teljes egyetértés, hogy a dolgok így nem maradhatnak fenn tovább.” Ezen könyvében megfogalmazza, hogy az államnak három szabályt kell megtartani a forrongás ellen:

- „1. A nemzeti érzéseket soha ne hagyjuk figyelmen kívül – soha ne sértsük meg.
2. A pénzügyeket tartsuk szabályozott rendben, mert a pénzügyi hitelvesztés még a leggazdagabb állam hitelét is elveszejt.
3. A kormány soha hitbéli ügyekbe ne avatkozzék.”

A legnagyobb magyar napjait olvasással, írással töltötte, hazáját is segítő kiterjedt levelezést folytatott. Előfizetett az összes magyarországi lapokra és Kilián György könyvárusnál az összes magyar nyelvű könyvújdonságból rendelt egy példányt. Látogatói csodálták széleskörű tájékozottságát.

1860. március 3-án házkutatás volt a legnagyobb magyarnál, ezen a napon Hollán Ernőnél és Falk Miksánál, Kecskeméthy Aurélnál és Kiss Mártonnál is házkutatást tartottak, az utóbbinál megtalálták a Nagy magyar szatíra kéziratát is. Ezt követően Széchenyi összeroppant, felismerte, hogy nem tudja tovább szolgálni hazáját és 1860. április 8-án véget vetett tartalmas, példaértékű földi életének.

Dr. Takács Imre
Széchenyi-kutató, az Országgyűlés delegációjának vezetője
(a delegáció tagjai: Csapody Miklós és Kékkői Zoltán)

Elhangzott: Döblingben 2010. április 8-án